

# Butlletí de SANITAT VEGETAL

Núm. 01/11 Gener 2011



**Govern  
de les Illes Balears**  
Conselleria de Presidència



Carrer dels Foners, 10  
07006 Palma (Mallorca)  
Tel. 971 17 61 00  
<http://sanitatvegetal.caib.es>

## FRUITERS

### TRACTAMENTS D'HIVERN

Els tractaments d'hivern s'han d'aplicar abans de la floració a totes les plantacions de fruiters, especialment en les d'arbres vells, per reduir el nivell poblacional de diverses plagues i l'inòcul de diverses malalties. Aquests tractaments són molt importants per controlar o disminuir els atacs posteriors de poll de San José (*Quadraspidiotus perniciosus*), pugons (*Myzus persicae* i altres), arrufat (*Taphrina deformans*), xanques (*Fusicoccum* sp., *Monilia* sp.), aranya bruna (*Panonychus ulmi*), oïdi (*Sphaerotheca pannosa*) i *Anarsia lineatella*. Són tractaments que minimitzen els residus de plaguicides i els riscos per als aplicadors i el medi ambient, i respecten la fauna auxiliar. Per tant, són bàsics en els programes de control integrat de plagues.

#### RECOMANACIONS

Aquests tractaments són més eficaços com més propers al moment de brotada s'apliquen. Per augmentar l'eficàcia de l'oli contra insectes convé mesclar-lo amb un insecticida i, si ha de tenir efecte fungicida, amb coure.

Quan apareguin les flors s'han de suspendre els tractaments, a fi de no afectar-les directament i de no molestar les abelles ni altres insectes pol·linitzadors.

Els productes fitosanitaris dels tractaments d'hivern actuen per contacte: després de la poda cal mullar totalment l'arbre sense oblidar els brots més alts. S'ha d'evitar mullar altres cultius confrontants (hortalisses, herbacis), als quals pot produir problemes de fitotoxicitat. No s'han d'aplicar quan fa vent.

#### POLL DE SAN JOSÉ (*Quadraspidiotus perniciosus*)

A les finques on s'hagi observat la presència de poll de San José podem evitar futurs tractaments de 1a o 2a generació si tractam abans de la floració.

#### PUGÓ VERD (*Myzus persicae*).

Per disminuir els atacs s'ha d'actuar sobre les femelles fundadores per evitar la cria a l'interior de les flors. És aconsellable aplicar el tractament a l'estadi fenològic B-D amb acetamiprid (melicotoner, pomera i perera), imidacloprid (melicotoner, albercoquer, pomera i perera), pimetrozina (melicotoner), tiacloprid (melicotoner, albercoquer, pomera i perera) o tiametoxam (melicotoner, prunera, cirerer, pomera i perera). Qualsevol d'aquests productes es pot barrejar amb oli d'estiu.

#### ANÀRSIA (*Anarsia lineatella*)

És recomanable tractar les finques amb antecedents d'atacs a l'estadi fenològic E amb oli d'estiu més un insecticida. Això ajudarà a reduir el nivell de larves hivernants abans de la floració. A més, aquest tractament té efectes sobre les larves i nimfes de poll de San José i els ous d'aranya bruna.

Substàncies actives recomanades: deltametrín, betaciflutrín, lambda-cihalotrín, ciflutrín, metoxifenocid (melicotoner).

#### ARRUFAT (*Taphrina deformans*)

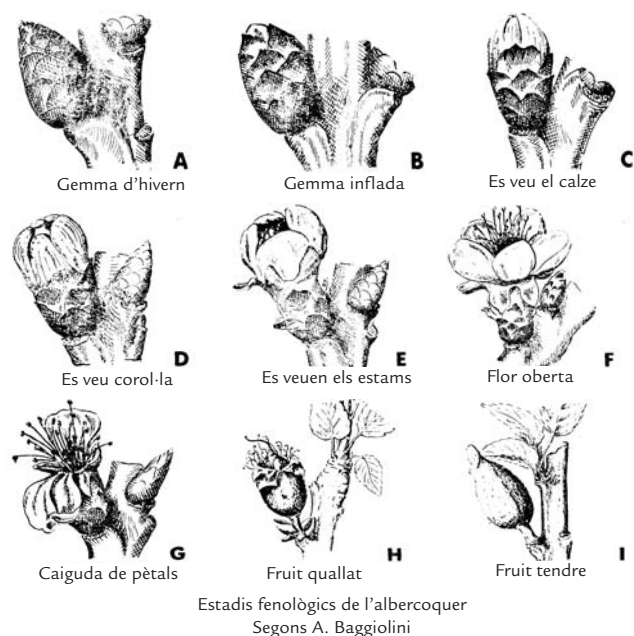
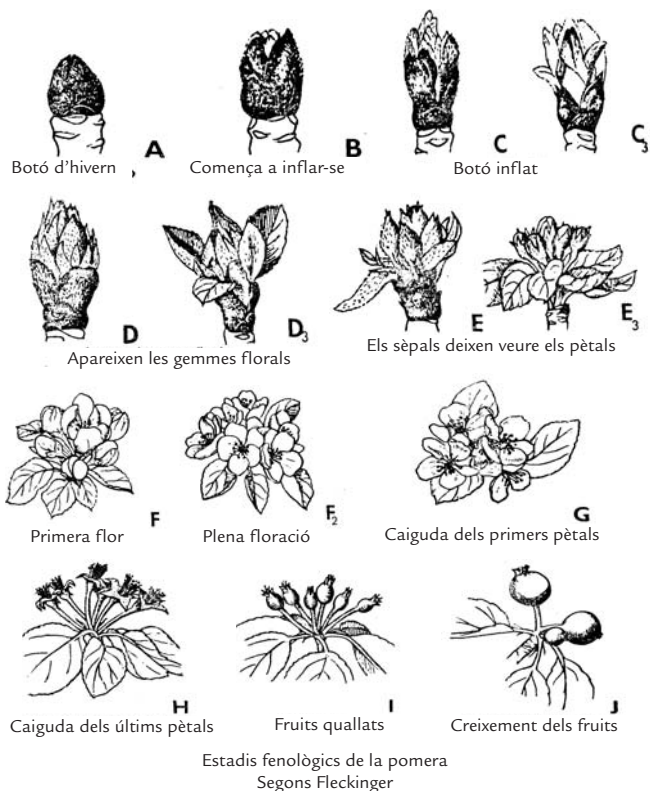
El més indicat per controlar aquesta malaltia és un tractament preventiu. Es recomana aplicar-lo durant l'estadi fenològic B-C. Després només cal tornar a aplicar el tractament si plou o si hi ha humitats relatives elevades. Els productes més eficaços són els composts de coure, tiram i captan.

#### XANQUES (*Fusicoccum* sp., *Monilia* sp.)

Els arbres són molt sensibles a l'atac d'aquests dos fongs des de l'estadi fenològic B fins l'F. Per tant, durant aquest període és recomanable mantenir protegides les plantacions afectades. Substàncies actives recomanades: mancozeb, maneb, metiram i oxiclòrid de coure.

#### TRACTAMENTS AMB POLISULFUR DE CALCI

Normalment el polisulfur de calci s'aplica en els estadis fenològics A, B i C i els altres productes, en els C i D. Si els atacs són intensos, és aconsellable aplicar dos tractaments (estadis A i E). Entre els tractaments amb polisulfur de calci i els d'oli cal esperar 30 dies.



## VINYA

### TRACTAMENTS D'HIVERN I PODA

Es recomana observar l'estat fitosanitari de la vinya abans de la poda per detectar la presència d'algunes plagues i malalties i actuar en conseqüència.

Plaga o malaltia	Què s'ha de veure en aquesta època
Excoriosi ( <i>Phomopsis viticola</i> )	La fusta dels primers entrenusos dels sarments es torna blanquinosa i plena de puntets negres (picnidis del fong).
Cendrada ( <i>Uncinula necator</i> )	Punts negres (clitotecis) als sarments.
Aranya roja i aranya bruna ( <i>Tetranychus urticae</i> i <i>Panonychus ulmi</i> )	Grups de femelles de color ataronjat al peu del cep, crivells a l'escorça i ulls dels sarments.
Tuberculosi ( <i>Agrobacterium</i> spp.)	Tumors al coll, tronc i braços.
Podridura grisa ( <i>Botrytis cinerea</i> )	Taques obscures i allargades sobre els sarments.

Per podar, és convenient desinfectar de tant en tant les tisores amb una solució de lleixiu.

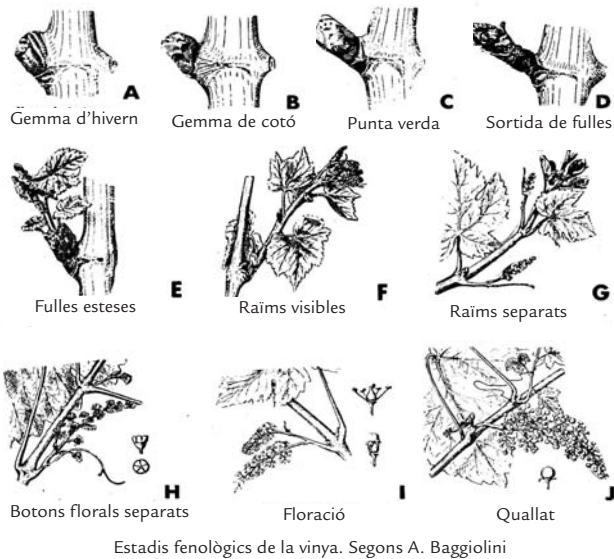
Tant a la vinya com als fruiters l'hivern és un bon moment per aplicar tractaments que ajudin a reduir els nivells de plagues i malalties.



*Phomopsis viticola*

Plaga o malaltia	Productes			
	Polisulfur de calci <sup>1</sup>	Oxíclorur de coure 50 <sup>1,2</sup>	Oli mineral	Oli mineral + insecticida fosforat
Poll de S. José	**/**	O	**/**	**/**
Poll blanc	**/**	O	**/**	O
Ous d'aranya roja	O	O	**	**
Ous de pugó verd	O	O	*	**/**
Anarsia	O	O	O	**
Arrufat i perdigonada	*	**/**	O	**/**
Cendrada (oïdi)	**/**	O	O	**
Brot sec i monília	O	*	O	O
<b>Dosi màxima</b>	10-20 %	Variable	2-2,5 %	Variable
<b>Estadi fenològic màxim</b>	B-C	C-D	C-D	C-D
<b>Observacions</b>				
(1) Autoritzat en agricultura ecològica				
(2) Feu els tractaments en prefloració, màxim 3 aplicacions per campanya i 7,5 kg de substància activa/ha.				
Eficàcia: O= nul·la, *= insuficient, **= bona, ***=molt bona				

## PRODUCCIÓ INTEGRADA AL CULTIU DE L'OLIVAR



### Oli mineral<sup>1</sup>

Indicacions	Observacions
Aranya roja (ous), acariosi, erinosi, caparretes, excoriosi, fongs diversos.	S'ha d'aplicar en l'estadi fenològic A i comprovar la fitotoxicitat de la varietat en qüestió.

### Oli mineral + insecticida organofosforat

Indicacions	Observacions
Les mateixes que l'oli d'hivern en el cas d'haver tingut problemes greus.	S'ha d'aplicar en l'estadi fenològic A i comprovar la fitotoxicitat de la varietat en qüestió.

### Oxiclorur de coure<sup>1</sup>

Indicacions	Observacions
Fongs diversos: antracnosi, etc.	Es pot mesclar amb els olis si també volem combatre aquests fongs.

### Polisulfur de calci<sup>1</sup>

Indicacions	Observacions
Acariosi, erinosi, etc.	S'ha d'aplicar en l'estadi fenològic A i comprovar la fitotoxicitat de la varietat en qüestió.
	No s'ha de mesclar amb cap altre producte ja que és incompatible amb la majoria.
	No s'ha d'aplicar amb temperatures més altes del normal.

### Observacions:

(1): Autoritzat en agricultura ecològica

El 24 de novembre de 2009 es publicà la Directiva 2009/128/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 21 d'octubre de 2009, per la qual s'estableix el marc de l'actuació comunitària per aconseguir un ús sostenible dels plaguicides. Aquesta Directiva marc s'aplica als plaguicides que són productes fitosanitaris, però no als productes biocides. Els estats membres han de posar en vigor les disposicions necessàries per complir aquesta Directiva com a màxim el 14 de desembre de 2011.

D'altra banda, el 14 de desembre de 2012 és la data màxima perquè els estats membres comuniquin a la Comissió i a la resta dels estats membres els plans d'acció nacionals que hagin adoptat per fixar objectius quantitius, metes, mesures i calendaris amb la finalitat de reduir els riscos i els efectes de l'ús de plaguicides en la salut humana i el medi ambient, i per fomentar el desenvolupament i la introducció de la gestió integrada de plagues i de plantejaments o tècniques alternatius per reduir la dependència de l'ús de plaguicides.

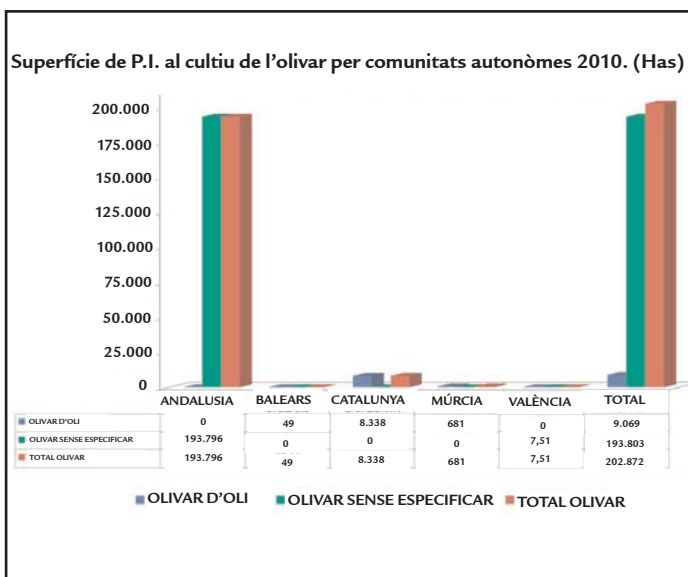
Les aplicacions fitosanitàries s'han de fer obligatòriament sota la gestió integrada de plagues, d'acord amb la qual els tractaments fitosanitaris només es poden aplicar quan un assessor tècnic ho recomani o autoritzi.

La gestió integrada de plagues dóna prioritat a les solucions menys perilloses per a la salut humana i el medi ambient i fomenta el baix consum de plaguicides, de manera que, sempre que sigui possible, els usuaris optin pels mètodes no químics. Es dóna prioritat, especialment, a les mesures que pertorbin menys els ecosistemes agrícoles i fomentin els mecanismes naturals de gestió de plagues. Aquests principis generals en matèria de gestió integrada seran obligatoris a partir de l'1 de gener de 2014.

En aquest context, la Producció Integrada és una eina bàsica per donar resposta a les mesures que s'exigiran a tots els professionals per adoptar pràctiques que garanteixin una reducció en el consum de plaguicides.

A l'àmbit nacional, la producció integrada de productes agrícoles està regulada al Reial decret 1201/2002, de 20 de novembre (BOE núm. 287, de 30 de novembre de 2002), però en l'actualitat no hi ha normativa estatal específica sobre producció integrada en l'olivar, de manera que aquesta normativa la despleguen les comunitats autònomes.

A les Illes Balears, des que es va publicar la norma tècnica— el 7 d'agost de 2010— s'han registrat 40 operadors i 49, 41 ha de superfície a l'illa d'Eivissa.



L'actual Reglament específic de producció integrada d'olivar no exposa obligacions ni prohibicions pel que fa a les característiques agronòmiques de la zona dedicada a aquest cultiu, però obliga a fer constar al quadern d'explotació les característiques físiques i químiques del substrat, i recomana certs aspectes edàfics i biològics, com són la conductivitat elèctrica de l'extracte de saturació, la textura, els factors limitadors, la conservació de la biodiversitat, etc. A més, exigeix que tots els operadors (productors i elaboradors) tinguin una formació específica en producció integrada i la proporcionin al seu personal, que assegurin la formació en matèria de bones pràctiques d'higiene i seguretat alimentària i conservin els registres dels cursos que s'imparteixin.

Cal tenir en compte que per manipular productes fitosanitaris, la persona encarregada ha d'estar en possessió del carnet d'aplicador del nivell mínim que el capacita per desenvolupar la seva activitat.

D'altra banda, aquest Reglament recull un conjunt de pràctiques pròpies del cultiu i de la tafona, classificades en pràctiques obligatòries, prohibides i recomanades.

1. Cultiu	2. Tafona
1.1 Instal·lacions, equips, personal, transports i emmagatzematge de camp.	2.1 Instal·lacions, equips, transports i recepció a la central.
1.2 Sòl, preparació de terreny i cultiu.	2.2 Tractaments postcollita.
1.3 Material vegetal.	2.3 Procés de manipulació i elaboració del producte.
1.4 Característiques de la plantació.	o Conservació.
1.5 Maneig de la plantació i dels fruits.	o Emmagatzematge dels fruits.
1.6 Fertilització.	o Envasament.
1.7 Control de males herbes.	o Expedició.
1.8 Reg.	
1.9 Control integrat de plagues i malalties.	
1.10 Recol·lecció.	
1.11 Normes de qualitat.	
3. Quadern d'explotació.	3. Quadern de conservació/postcollita.
4. Identificació i traçabilitat.	
5. Control de qualitat.	
6. Gestió de residus.	
7. Control de residus de productes fitosanitaris en vegetals.	
8. Medi ambient.	

## Modificacions i errades del butlletí del mes de novembre de 2010

En el darrer apartat del butlletí del mes de novembre, en el llistat de productes cancel·lats recentment s'han de tenir en compte les modificacions següents.

Pel que fa als productes cancel·lats amb clorprofam, la taula ha de quedar redactada de la manera següent:

**Productes cancel·lats amb clorprofam**

Núm. de registre	Nom	Titular	Data de revocació	Data de caducitat / eliminació d'existències
12716	Herbicruz cebolla LE	Agriphar SA	27/08/2010	27/02/2011
15400	Germilate	Certils Europe	07/09/2010	07/12/2010
18447	Xedamate Aerosol	Nutea, SL	07/09/2010	07/03/2011

Quant als productes cancel·lats amb clortalonil, la data de caducitat o d'eliminació d'existències "31/12/2011" s'ha de substituir per "27/02/2011".